

محامدت های خاموش

نقش رزمندگان زنجان در پایان بخشیدن به غائله‌ی کردستان

نویسنده : سلمان کریمی

اداره کل حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس
استان زنجان

سرشناسه: کریمی، سلمان، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور: مجاهدت‌های خاموش: نقش رزمندگان زنجان در پایان بخشیدن به غائله کردستان / نویسنده
سلمان کریمی؛

مجری طرح معاونت تحقیق و پژوهش اداره کل حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس استان زنجان.

مشخصات نشر: تهران: صریح، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۲۹۳ ص: ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.

شابک: ۱۷۰۰۰۰-۱۷۹۹-۱-۳۳۱-۹۷۸-۶۰۰

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتاب حاضر با مشارکت معاونت فرهنگی و اجتماعی شهرداری زنجان منتشر شده است.

عنوان دیگر: نقش رزمندگان زنجان در پایان بخشیدن به غائله کردستان.

موضوع: ضد انقلاب و ضد انقلابیون — ایران — کردستان

موضوع: ایثارگران جنگ — ایران — زنجان

موضوع: کردستان — تاریخ — ۱۳۵۸ -

شناسه افزوده: بنیاد حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس. اداره کل حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس استان زنجان.

معاونت تحقیق و پژوهش

شناسه افزوده: شهرداری زنجان، معاونت فرهنگی، اجتماعی

رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ م ۳/۴۴۶/۱۶۵۹ DSR

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۰۴۵۲

شماره کتابشناسی ملی: ۴۶۴۸۷۲۲

مجاهدت‌های خاموش

نقش رزه دگاران زنجان در پایان بخشیدن به غائله کردستان

نویسنده سلمان کریمی
مجری طرح معاونت تحقیق و پژوهش
اداره کل حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس استان زنجان
امور هنری امیراحسان شیخ کریمی
ناشر صریح
نوبت چاپ اول - ۱۳۹۵
تیراژ ۱۰۰۰ جلد
قطع رقعه ۲۹۳ صفحه
قیمت ۱۰۰۰ ریال
شابک ۹۷۸-۶۰۰-۳۳۱-۲۷۹-۱

این کتاب با مشارکت معاونت فرهنگی و اجتماعی شهرداری زنجان
به چاپ رسیده است.

فهرست

۷	مقدمه
۱۳	تاریخچه‌ی کردستان
۳۳	زمینه‌های جنگ در کردستان
۴۵	آغاز نبرد در کردستان
۷۷	نقش زنان در خانواده‌ی کردستان
۹۱	پاوه آغازی برای پایان
۱۰۹	تکاب، بیجار، دیواندره
۱۲۷	روایت بوکان، زمزمه‌ی دایره
۱۳۹	مهاباد قلب تپنده‌ی کردستان
۱۶۷	جوانرود آخرین خاکریز رزمندگان
۱۷۳	از بیجار تا سهراب دیواندره
۱۹۳	دیواندره
۲۱۳	سفر دروازه‌ی نجات بانه
۲۲۹	بانه
۲۴۵	سندج
۲۵۵	محور تکاب
۲۶۲	ضمیمه اول
۲۷۳	ضمیمه دوم
۲۷۸	ضمیمه سوم
۲۸۸	منابع و مأخذ

مقدمه

در تاریخ این مرز و بوم از ساداتها و شجاعت‌های فرزندان ایران زمین زیاد شنیده و خوانده‌ایم. هر روز این کتاب بزرگ شاهد روایت دلاوری‌ها، مظلومیت و ایثار نسلی از مردم این خاک است و این به یمن همت کسانی است که، با احساس وظیفه در مقابل نسل‌های بعد، شرح این حماسه‌ها را برای ما نگاشته‌اند.

در تاریخ معاصر ایران، خصوصاً چهل سال اخیر، ما شاهد کتاب‌های زیادی هستیم که به این مقوله پرداخته‌اند؛ از نحوه‌ی شکل‌گیری و پیروزی انقلاب اسلامی گرفته تا هشت سال دفاع مقدس، در جنگی که از طرف قدرتهای جهانی به حکومت نوپای اسلامی، تحمیل شد. اما درباره‌ی بعضی وقایع و رخدادها، به دلایل متعدد، اجحاف شده و آن‌چنان که باید و شاید به آنها پرداخته نشده است و غائله‌ی کردستان و شرح رشادت‌های دلیرمردانی که

در پایان بخشیدن به این غائله از جان مایه گذاشتند از جمله ی مهم ترین این موارد است.

به محض وقوع انقلاب اسلامی، و در زمانی که هنوز حکومت اسلامی استقرار نیافته بود، اولین مشکل پیش رو، شورش و ناآرامی های ایجاد شده در برخی از مناطق سنی نشین، از جمله کردستان، بود. اگر نبود درایت رهبری و سجاقت و اثار مردانی که جان برکف، با ابتدایی ترین سلاح ها و بدون آموزش نظامی، در مقابل فتنه انگیزان و تجزیه طلبان ایستادند، این انقلاب در همان ماه های نخستین بر طرفه خفه می شد و یا، با ایجاد مشکلات عدیده ای، در مدتی کوتاه رو به انحلال می نهاد.

پس از ایجاد ناآرامی ها، که موجب حمایت کشورهای بیگانه نیز بود، گروه های مسلح قصد تسلط بر کردستان را جدا کردن آن از ایران را داشتند. این در زمانی بود که ارتش رسته از حکومت طاغوت، با توجه به ترک خدمت توسط نیروهای انقلابی، قبل از انقلاب، اخراج وابستگان به رژیم پهلوی، بعد از انقلاب، فاقد انسجام و قدرت کافی برای برخورد با این فتنه بود و نیروهای ژاندارمری نیز، با توجه به محدودیت نیرو و سلاح، توان برخورد با حجم عظیم فتنه های ایجاد شده را نداشتند.

در ادامه ی روحیه ی انقلابی مردم، که آنها را در قبال هر مسئله ای که به کشور و انقلاب مربوط می شد حساس ساخته بود، عده ی کثیری از مردم از اقصی نقاط کشور، به صورت خودجوش، عازم مناطق ناآرام شدند تا با

شورشیان بر علیه نظام جمهوری اسلامی و تجزیه طلبان به مبارزه بپردازند. شرح این مجاهدت‌ها و شجاعت‌ها که نزدیک به دو دهه طول کشید همچنان در سایه مانده و توجه درخوری به آن نشده است و به قول مقام معظم رهبری همچنان شایسته‌ی نام «مجاهدت‌های خاموش» است.

در این کتاب بر آنیم که قسمتی هرچند اندک از این حماسه‌ها که توسط نیروهای مردمی و شبه نظامی و نظامی استان زنجان، در سال‌های اول انقلاب اسلامی، در منطقه کشین به وقوع پیوست را به رشته‌ی تحریر درآوریم. هرچند که با توجه به محدودیت‌های کثیری از این حماسه آفرینان در طول جنگ تحمیلی، فراموشی خیال از خدادهای توسط راویان با توجه به گذشت بیش از ۳۵ سال از زمان وقوع آن‌ها، حجب و حیا و افتادگی خیلی از مصاحبه شوندگان در روایت رشادت‌هایشان منجر به سترسی به بعضی از رزمندگان و برخی ملاحظات دیگر در نگارش کتاب، که تکیه‌ی اصلی آن بر خاطرات رزمندگان استان زنجان در غائله‌ی کردستان است، این مکتوب را نمی‌توان جامع به حساب آورد.

این کتاب، که می‌توان آن را جلد اول مجموعه‌ای چند جلدی دانست، بیان نقش رزمندگان استان زنجان در غائله‌ی کردستان، از زمان وقوع انقلاب اسلامی تا آخر شهریور پنجاه و نه، است که شامل مراحل اول و دوم این غائله می‌باشد.

در نگارش کتاب علاوه بر خاطرات رزمندگان، از کتاب‌ها، مقالات و

روزنامه‌های مرتبط نیز، در حد توان و دسترسی نگارنده، استفاده شده است.

فصل بندی کتاب براساس تاریخ شروع حضور رزمندگان در منطقه‌ی مورد بحث در آن فصل است و به غیر از فصول ابتدایی که خواننده را با تاریخچه‌ی کردستان و ناآرامی‌های آن و تلاش‌های حکومت اسلامی برای پرهیز از درگیری آشنا می‌کند، در بقیه‌ی فصل‌های کتاب شرح حضور و عملکرد رزمندگان استان در نواحی مختلف کردستان آمده است.

تمام مصاحبه‌هایی که در متن به آن‌ها استناد شده است توسط معاونت تحقیق و پژوهش اداره کل حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس استان گرفته شده و فایل صوتی آن‌ها در بنیاد مذکور موجود بوده و نسخه‌ای از فایل پیاده‌سازی شده‌ی همه‌ی مصاحبه‌ها نیز تحویل می‌باشد.

در ابتدا لازم می‌دانم از جناب آقای مدیرکل محترم حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس استان زنجان، که با حسن نظر، نگارش این کتاب را به بنده محول کردند تا علاوه بر ادای (هرچند ناچیز) دینی که به هزاران شهید و ایثارگر این خطه دارم مقداری هم به معلومان خود از تاریخ این مرز و بوم اضافه کنم کمال تشکر و قدردانی را بنمایم.

سپاس فراوان دارم از جناب آقای حمید دهقانی و سرکار خانم مرتضی پور که در چند ماهی که در حال نگارش کتاب بودم گام به گام همراهم بودند و از تامین منابع و مصاحبه‌های پیاده‌شده گرفته تا پیگیری امور، لحظه‌ای تنه‌ایم نگذاشتند.

قسمت‌های زیادی از مطالب مربوط به تیپ ۲ زرهی زنجان که در کتاب آمده است، برگرفته از کتاب در حال تدوین تحت عنوان اولیه‌ی «شناسنامه تیپ مستقل ۲۱۶ زرهی زنجان (تیپ ۲ زرهی سابق)» است که توسط آقای محسن زنگنه گردآوری شده و قرار است توسط اداره کل حفظ آثار و نشر ارزشها، دفاع مقدس استان زنجان در آینده‌ای نزدیک منتشر شود. نهایت تشکر را ارایشان داشته و از زحمات فراوانشان قدردانی می‌نمایم.

در پایان از خانم زکام که ماه‌ها وقت خود را جهت مصاحبه با رزمندگان استان صرف نمودند و ما را مت، جدیت و پشتکاری که داشتند قدم‌های اول کتاب را محکم و استوار برداشتند کمال سپاس و امتنان را دارم.

قطعا کتاب خالی از اشکار، کستی و اشتباه نیست. امیدوارم دوستان عزیزی که اطلاعاتی در این زمینه دارند پس از چاپ اول با ارائه انتقادات و پیشنهاداتشان ما را در اصلاح و تکمیل احتمالی کتاب در چاپ‌های آینده یاری فرمایند تا شرمنده‌ی این نسل و نسل‌های بعد نسویم.

با احترام

سلمان کریمی

آبان ماه ۹۵